

PRVI DIO

Tamo u Jyllandu,
U starim župama gdje ljude ubijaju,
Osjećat ću se izgubljen,
Nesretan i kod kuće.

Seamus Heaney, *Čovjek iz Tollunda*

1

Vidjelo se da vlada osnovama veslanja: pokazivao je, doduše, izvjesnu nesigurnost pri kormilarenju, veslo je držao nezgrapno, međutim plovio je uglavnom pravolinijski a klobučanju vode u podnožju slapa odolio je s lakoćom. Ali kad se primakao kopnu, počeo se ponašati kao da mu u rukama nije veslo, nego usijano žezlo koje ne želi ispustiti. Gubio je kontrolu nad čamcem, zgodnijim za jezera nego za ćudljivu krašku rijeku. Panično je zarivao veslo u vodu ne bi li usmjerio pramac. Smiješni žuti gumeni čamac, u koji je jedva stao, samo se još brže rotirao oko svoje osi.

Na prvi pogled se činilo da je mladiću drago što ne uspijeva usmjeriti plovilo, da se naslađuje komičnim situacijama u koje ga je uvaljivala nespretnost. To je bila samo loša gluma. Cika je zvučala lažno, paničarenje niko nije uzeo za ozbiljno jer znali su o kome se radi: o muškarcu koji je zašao u pozne dvadesete i čiji se ciktaji nikako nisu slagali s njegovom dobi. Bilo je očigledno da izvodi predstavu za publiku na obali Une, da je želi nasmijati i pobrati simpatije. Učinak je bio slab: jedni su ravnodušno pratili veslačeva majmunisanja, drugi su ga sažalijevali uz osmijeh, ili nabirali čelo, stidjeli se u njegovo ime... Tako je reagovalo društvanje koje je okupio Erol na

svom imanju uz samu riječnu okuku s pogledom na nekoliko ada u ekološkoj krizi i senzualan slap na suprotnoj strani.

Onizak momak, nabijen i dlakav po prsima, privezao je čamac za stablo vrbe. Popeo se uz stepenice od pružnih pragova. Erol se obradovao njegovom dolasku. Površno ga je poznavao, kao i njegovog oca, koji je takođe budžašto kupio plac u tom opustošenom srpskom selu. Znao je i da mladića more neobični strahovi, pa ga je možda upravo zato dočekao tako srdačno. Pozvao ga je da jede s njima, što je gost prihvatio bez ustručavanja.

Pridošlicu nisu primijetila samo dva Erolova radnika. Stajali su na gomili kamenih gromada i testirali snagu. Njihov poslodavac namjeravao je da kamenjem ojača obalu koju su odlamale proljetne i jesenje poplave; taj zaštitni obod prekrpio bi slojem zemlje pa posadio red joha. Ali njih dvojica kao da su htjeli pomrsiti gazdine planove. Iz puke pjanske zabave, tiskali su gromadu prema rijeci. Derali su se sve raspomamljenije sa svakim novim odgurivanjem, uzbuđenje je raslo kad god bi im okolna brda odgovorila jekom. Uz lomljivu, kamenčina se zakotrlja niza stranu, pljusnu u rijeku i potone u prozirne dubine. Duet je urliknuo od radosti. Njihov bezrazložni čin razveselio je društvo za stolom. Nasmijao se i Erol, koji je ispitivao gosta iz čamca kako živi. Natjerao je sebe da kaže: “Hej, šta vam je...” i nastavio čopati pileće krilce. “Koga ja držim u firmi...” promrsio je.

Mada je bio Prvi maj, odlučeno je da se ne ispoštuje običaj i da se ne kolje janje. Ograničili su se na roštiljanje jer ono zahtijeva manje truda: nema klanja, nema deranja kože i muke oko ražnja. Čevapi što ih je Erol donio iz Travnika pojedeni su još jutros, u prvoj turi. Poslije su se na trpezi izredale krmenadle, šiš-čevapi, piletina i ljute kobasice, iz kojih bi, na pritisak viljuške, šiknuo mlaz masnoće.

Selver nije imao razloga da se raduje gozbi – bio je vegetarijanac. U neko doba, sa stola su zamirisale vruće pastrmke zgotovljene u vlastitom soku, začinjene peršunom i bijelim lukom. Nervozno se osvrtao prema ribama i Amerikancu koji ih je škropio limunom. Mrgodio se ni sam ne znajući zbog čega: da li zbog toga što oni jedu ono čega se odrekao ili zato što se odrekao onoga što oni jedu. Uhvatio je sebe na djelu: kako s nasladom udiše zrak zasićen dimom s roštilja i kako mu rastu zazubice. Nije se, ipak, dao. Šampinjone je filovao gaudarom, dodao im po list divlje mente i začinsku mješavinu po sopstvenoj zamisli. U kutiju koju je izradio od aluminijske folije poslagaio je gljive. Zatim je posudu poklopio i stavio na žar. Ma koliko ukusan bio taj obrok, on nije mogao poslužiti kao pouzdana meza momku koji se opredijelio za domaće pivo.

I Šefik je nastojao da trpezi ne pridaje preveliku važnost. Bio je mnogo bliži isposniku nego izjelici: istina, počastio se rijetkim zalogajima šiš-ćevapa, ali je preferirao salatu. Štaviše, njemu nije bilo ni do alkohola. (Barem ne tih dana. Pio je, inače, u ciklusima: mjesecima ne bi liznuo kapi, a potom se sedmicama opijao gotovo do samouništenja.) Žeđ je gasio gaziranim sokovima, ako već neko ne bi otvorio flašu piva i gurnuo mu je u ruku bez pitanja, u želji da ga vidi oraspoloženog. Alkohol mu ipak nije mogao pomoći da se oslobodi napetosti koja ga je rijetko napuštala. Donekle se opustio jedino jutros, dok je ložio vatru za roštilj. Tada je s velikom posvećenošću i pedanterijom slagao triješće u minijturni vigvam. “Ovi suharci, oni su ko tibetanske mandale”, propovijedao je u Selverovom prisustvu. “Što se više potrudim oko njih, s većim likovanjem ću promatrati kako ih guta vatra.” Nešto kasnije, Erol i Amerikanac su ga zatekli kako usamljen zuri u plamenove koji su oblizivali suho granje i daščice. Trgnuli su ga iz zamišljenosti. Prepustivši im brigu oko vatre, bez riječi se udaljio do dugačke klupe sklepane od fosne. Sjeo je da gleda Selvera i Mirelu kako igraju badminton.

Dobacivao im je preko volje, s cigarom u ustima. Na kraju je odlutao prema hladovitim vrbicama pokraj rijeke. Vrzmao se oko skupina izletnika razasutih po livadama i voćnjacima. Tu se kartalo, opijalo i preživalo na prvomajskom suncu, koje je nagovještavalo neuobičajenu pripeku za to doba godine.

*

Taj dan će ostati zapamćen po vrućem vjetru i širokom nebu posuđenom iz jula. Zavladao je praznički delirij, a vjetar i nebo doprinijeli su tome, ljudi su se kupali premda je rijeka bila još uvijek prehladna, na raznim stranama odjekivala je dreka kupača, tih potencijalnih reumatičara i bubrežnih bolesnika, bacali su se u vodu s vrbinih grana ili sa skele nasukane na obali, neki su se zalijetali u vodu držeći se za lijanu od vatrogasnog šmrka.

Mladom čovjeku koji je kod Erola došao sa ženom i dvoje male djece Amerikanac je držao predavanje o rašljarstvu. Dar je naslijedio od dalekog, bezimenog pretka. Hvalio se da je na nečijem posjedu kod Petrovca rašljama otkrio izvor vode. Suprug ga je s pažnjom slušao.

“Sada svi tom sretniku, *you know*”, ponosno je isticao Amerikanac na svom brašnastomekom i dostojanstvenom engleskom, “dolaze na vodu.” Živio je na spratu kuće koji mu je iznajmio Erol. Prve sedmice po useljenju nikako se nije mogao naspavati. Kao iskusni rašljar, ustanovio je da je kompletna spavaća soba izložena zračenju podzemnih voda. Umjesto da ležaj premjesti u drugu sobu ili se naprosto preseli, snašao se pomoću patenta koji je sam izumio. “Pod krevet sam stavio bakarne rašlje i priključio ih na struju. One stvaraju elektromagnetno polje koje štiti spavaća od negativnog zračenja iz podzemlja. I prošla me nesanica. Nekad su se kuće gradile tako što bi prvo pustili stado ovaca da slobodno vršlja livadom. Temelje su udarali tamo gdje bi ovce legle na počinak. A i

pas ima čulo za to: on kruži sve dok ne nađe zgodno mjesto za miran san. Nikad ne treba graditi kuću tamo gdje vrvi od mrava, gdje spavaju mačke ili se zmije legu. Gdje mačka spava, to je sigurno *a bad place*." Nagnuo je iz boce *guinnessa*. Pio ga je samo on: nijednom se nije desilo da je rukom pokazao prema pakovanju svog omiljenog piva i počastio društvo. Niko mu to nije uzimao za zlo, niti ga smatrao škrticom, valjda zato što je bio Amerikanac, i to debeli Amerikanac. Znali su da se on ne bi naljutio ako bi neko posegnuo za *guinnessom*, ali podrazumijevalo se da je oko pakovanja povučena nevidljiva granica privatnog vlasništva.

Ukočivši se od radoznalosti, jedna osoba je slušala kako se Amerikančev engleski valja kroz vruć zrak. Bio je to onaj mladić iz čamca. Prikovao je pogled za debeljka i načulio uši. Oči su mu bljeskale. Ništa nije razumio od onog što je čuo, ulovio bi tek poneku riječ i trijumfalno je ponovio, što je neke zabavljalo. Najzad se obratio mladom suprugu: "De mu prevedi. Odakle je?"

Na to pitanje Amerikanac se osmjehnuo neznancu pazeći da osmijeh bude što manje potcjenjivački. Odgovorio mu je da dolazi iz neke zabiti u prerijama i da je po zanimanju humanitarac. To je bio tek uvod jer kad se momak raspričao, ispitivanje nije prestajalo skoro pola sata. Navala radoznalosti bila je tolika da debeljko nije imao kad pojesti kobasicu koja mu se smiješila iz tanjira. Mucajući od nestrpljenja, momak se raspitivao o američkim megalopolisima: Los Angelesu, Chicagu, New Yorku... Mladi otac, inače profesor u srednjoj školi i predavač na kursevima iz situacijskog engleskog, tečno je prevodio njegova iskidana pitanja i opaske. U njima se prepoznavala očaranost blještavilom sjevernoameričkih velegradova. "Jel Sent Luis bogat grad, je li? Tamo je meni rod", dičio se. Zatim je pognuo glavu i zabuljio se u prazan tanjir, masan od safta.

“Pa što ne ideš njima, u Sent Luis?” zadirivala ga je bucmasta plavuša, supruga onog što je prevodio. Igrala je jamb s Mirelom bdijući nad snom djeteta u kolicima.

“Neću, neću, neću!” Rukama se branio od njenog prijedloga. Mladićeva čekinjasta kosa sada je izgledala kao naježena. Ali on ne samo da je izražavao pretjeran strah nego se i kikotaao, svjestan da se plavuša šali s njim. Ta uloga mu je, čini se, godila. “U Sent Luisu ima mnogo velikih paukova. I zmija. Džinovskih, neću... Da me ujedu. Neću.”

Uzalud ga je ubjeđivala da na ulicama tog grada nema ni otrovnica ni džinovskih crnih udovica i da bi tamo mogao bez problema živjeti, kao što žive njegovi rođaci. Slušao ju je s nevjericom, gadljivo kriveći usne. “Jel ti baš misliš da tamo nema paukova? Jesil sigurna?”

Okrenula je glavu prema stolu i bacila kockice. Pravila se da je iznervirana. Očigledno, nije joj bilo toliko do jamba koliko do toga da mamuza čudnog Erolovog komšiju. Očekivala je protuodgovor, međutim mladić je slegao ramenima i zanijemio. Zagledao se u cedulju na koju je bilježila svoje i Mireline poene. Bez olovke, koristeći se isključivo kapacitetima svoga uma, stao je naglas sabirati brojeve u stupcima izuzetnom brzinom. Nakon što je numera nagrađena usiljenim divljenjem, požurio je da demonstrira kako vlada i složenijim matematičkim operacijama: preračunavao je metre u inče i obrnuto, motiviran gostovanjem Amerikanca. Mirela mu je onda nasumično kazivala brojeve, a on je vadio kvadratni korijen do šeste decimale. Rezultate je izbacivao s takvim samopouzdanjem da niko nije sumnjao u njihovu tačnost. To mu je valjda bila satisfakcija za malopredašnji uzmak pred plavušom.

“Kod nas je mjerna jedinica dužine metar”, vratio se Amerikancu, “a u Americi inč. Imal šta manje od inča, ko što kod nas ima centimetar, milimetar?” Zbunjen, čovjek je dobro

razmislio prije nego što je zaključio: “*Well*, nema... kaže se pola inča, četvrtina inča, ali, koliko je meni poznato, nema ništa manje od inča.”

“Znao sam!” uzviknu momak. Obazirao se prema plavokosoj provokatorci. Nije marila za njega, bila je zaokupljena važnijom stvari: tražila je siguran hlad za bebu u kolicima.

Stotinjak metara dalje, mušičav automobil projuri preko zapuštene željezničke pruge i spusti se niz makadam koji je vijugao prema Erolovom imanju. Volanom razdrndanog Renaulta 11 upravljao je drag lik. Pokraj je sjedila njegova djevojka, sitna, jedva vidljiva.

Svi su se obradovali Kornelijevoj ukazanju, euforija je zahvatila čak i one koji su ga slabo poznavali, poput mladih supružnika. Prijatelji su ga tapšali i grlili dok se on smijao bečeći svoje oči iz manga-stripova. Umjesto da se rukuje, Erol mu je pružio flašu piva ohlađenog u rijeci. “Šta je ovo? Štafeta?” rekao je Kornelije i salio gutljaj. Pripadao je soju krupnih ljudi omiljenih zbog prostosrdačnosti, dobroćudnog izgleda i mnoštva smiješnih, luckastih postupaka. O Kornelijevoj ekstremnoj gostoljubivosti često se govorilo. U njegov kućerak na Brklji, pričali su, mogao je kročiti bilo ko, bilo kad. Nema koga nije zvao na pijanke. Na pragu bi obznanio gostima: “Radite šta hoćete!” Tog principa se nije odrekao čak ni kad mu je na jednoj fešti ukraden pregršt CD-ova, a drugom prilikom aparat za brijanje i dvogled, za kojim je itekako žalio.

Momak s performansama digitrona se snuždio. Zapostavili su ga. Poglédao je unaokolo, vrebajući signal izdaleka. Kroz nekoliko minuta pošao je do rijeke. Ukrcavanju u čamac svjedočio je jedino Erol: uzevši još pića iz gajbe potopljene u Unu, veselo mu je mahnuo i pozvao ga da opet navrati. Po načinu kako je komšija veslao, užurbano i odlučno, ka svom posjedu, činilo se da ga goni neka obaveza.

Krivac za njegovu marginalizaciju sjedio je na klupi. Nije ni pomišljao da vadi kvadratne korijene, niti se trudio da pokaže bilo kakve natprosječne kvalitete. Samo je posjeo djevojku u krilo i položio bradu na njeno rame. Obujmio je rukama: malena cura po imenu Sunčica gotovo je nestala u zagrljaju, virile su samo oči, čelo, pramenovi crne kose. Sat kasnije, poigrao se s kćerkom mladog bračnog para.

Na djevojčicu je prvi put obratio pažnju poslije jednog malog incidenta: frizbi, koji je bacala po poljani, odletio je u rijeku. Plačući je dotrčala mami i tati da im saopšti strašnu vijest. Tata je otišao do obale – crvenog frizbija nije bilo na vidiku. Kad je mati napokon utješila praznim obećanjima, djevojčica se opet uputila prema poljani. Zastala je opazivši Kornelija, ridokosog diva koji joj je namigivao izražajnim očima i micao ušima kao mačka. Odmjeravala je to golemo stvorenje u havajskoj košulji, znatiželjno buljila u njegovo lice, klatila se u oklijevanju da krene. Kornelije joj je postavio standardna pitanja. Nije imala problema sa sramežljivošću, bez ustezanja mu je otkrila kako se zove i koliko joj je godina. Zatim se došunjala do brata u kolicima. Gurala ih je naprijed-nazad, sve grublje, dok je brat kmećao od užasa. Bijesna, mati je otjera poručivši joj da nađe sebi drugu zabavu. Curica je onda marširala poljanom po cik-cak putanji. “Hej ti!” dozvao je Kornelije. Ona mu priđe. Glumio je da je ne prepoznaje. “Ko je ova?” obraćao se njenim roditeljima. “Ko je ovo dijete? Će ste je našli? Će je Azra, što nju niste doveli? A! Znam ja ovu – ovo je Asmira. Vidio sam ja nju kako se igra kod pijace. Asmira, kako si?”

“De nemoj!” Zamahnula je rukom da ga lupi. S lica joj nije silazio obješenjački osmijeh. “Ja sam Azra!”

“Ako me udariš, narašće ti brada ovako ko meni.” Prešao je dlanom preko obrazâ. Bili su hrapavi od višednevnih dlaka.

Azra obori ruke. Razgledala je njegovu bradu, malje na prsima, dlakave podlaktice. “Šta ti je ovo?” pokazala je na mladež blizu lakta.

“To je dugme jedno fino. Ti ga pipneš, ja se isključim.”

Djevojčica oprezno dotaknu tajanstveni kružić. Div se ukipi. Njeno oduševljenje bilo je još veće kad je, na ponovni dodir, opet oživio. Navikavajući se na čaroliju, polako je palila i gasila Kornelija, prekinutog u pola rečenice, usred kretanja. On se unio u ulogu: čim bi ga Azra aktivirala, nastavio bi tačno tamo gdje je zaustavljen, dovršio bi pokret, ono što je mislio reći... Dijete je bilo opijeno moći koja mu je dodijeljena – moglo je gospodariti odraslim čovjekom. Pritiskalo je mladež u kratkim intervalima tako da je Kornelije ličio na isluženog androida, rastrzanog govora i kretnji. U jednom trenutku ga je ugasila, a on zapao u tobožnje besvjesno stanje, praznog pogleda i ukočenih mišića. Tako skamenjenom, ugurala mu je vrške njegovih prstiju u usta i uključila ga. On se pravio da je iznenađen položajem svoje šake. Curica se kidala od smijeha.

Mireli je brzo dosadio taj šou. Izgubio je početnu draž: dijete je počelo da vrši umjerene sadističke eksperimente trpajući Korneliju prste u usta. Ono što se dešavalo na Uni bilo je zanimljivije: drveni čamac čiju su posadu činili Selver, Šefik i dva Erolova radnika truckao se po tvrdim talasima slapa. Nekoliko puta se zlokobno nakrivio. Kad su zašli u mirnjak, jedan od radnika je ustao, isprasio se i raskrečio noge pritišćući stopalima bokove *lađe*. Ona se klackala u sve većim amplitudama, voda se prelijevala preko rubova. Njega je to samo dodatno uzбудilo, nije mario za upozorenja radnog kolege: još žešće se njihao, sve dok se čamac nije prevrnuo i ispalio četvoricu pustolova u vodu koja siječe dah. Drugi radnik, onaj što je strepio, izronio je unezvijerenih očiju. Smjesta je zaplivaio prema kopnu predvođeci ekipu. Za njim su plivali vinovnik brodoloma i Selver. Gurali su lađu napunjenu vodom, vrištali

od uzbuđenja. Na začelju je bio Šefik. Konačno je uspio da se iskobelja iz spiralne riječne struje koja je držala u zagrljaju tetrapake, boce, stiropor i drugo smeće. Šutke je pratio ostale bakćući se s veslima.

Modrih usana, brodolomnici se dočepaše obale. Šefiku, koji je djelovao iscrpljeno, Mirela je pružila dugu kvrgavu motku. Držao ju je s nekom odbojnošću, tek toliko da ne izgubi ravnotežu pri stupanju na kopno. Ostala trojica su kantom i veslima izbacivali vodu iz čamca. Kad je dovoljno olakšao, uzvukli su ga na obalu. Lađu su onda postepeno naginjali, sve dok je nisu ispraznili. Na kraju su sjeli na travu da se odmore.

“Pogledajte ono.” Mirela klimnu glavom prema plićaku u hladovini. Iz mulja je stršila plastična flaša s odrezanim grlicem, okružena kamenjem. “Od nekog ribara.” Sagnula se i uzela je. Podigla je iznad glave. Sunce je osvijetlilo posudu: unutra su plivali veći. “Ovo radim na vlastitu odgovornost”, reče. “Ne volim kad se ubija iz hobija.” Sav sadržaj prosu u rijeku.

Ravnodušan, Selver je nastavio da otire zemlju i pijesak s bermuda. Ritual oslobađanja ribica nije se, međutim, dopao Erolovom radniku (onom blesavijem). Popratio ga je prezrivom grimasom pobrinuvši se da to i Mirela primijeti.

Ona kao da mu je bila pedagog: čučnula je pokraj njega i malo odšutila. “Znam: ovaj moj čin tebi ne znači ništa.” (Lecnuo se, vjerovatno ne zbog onoga što je govorila, već zbog toga kako je govorila. Smetao mu je njen stil: uvijek je težila da se izražava uglađeno i pravilno.) “I ti si, kad si bio mali, ošamućivao kebre, najtromije, najbezazlenije insekte na planeti. Lupao si ih po glavi, trpao u tegle i gledao kako skapavaju bez zraka. Ili si čupao glave svicima, a ono što bi ostalo, onaj svijetleći trup, namazao bi pljuvačkom i zalijepio na čelo, zar ne?”

“Svi smo to radili.”

“Ja nisam.”

“A ja sam kasapio mrave”, uključio se Selver. “Žiletom.”

Na to radnik dodao kako mu je milina bila hvatati golubove u zamku od kartonske kutije. Jednog, živog, bacio je svom snagom o garažna vrata, ubio ga.

“A zašto?” upitala Mirela. “Ti si ludak!”

“Da vidim šta će biti...” Bio je škrt na riječima, nije mu se više dalo diskutovati. “Ode ja po pivu.”

“Donesi i meni”, javio se Selver. Zatim se obratio Mireli: “I ti kod kuće držiš pticu u kavezu. Zašto i nju ne pustiš u prirodu?”

“Moja kaluđerica se ne bi snašla u našem podneblju. Pojele bi je vrane.”

“A vako je mučiš u kavezu.” Uspentrao se na vrbu. “Zato što su bili jednostavni. Zato sam ih ubijao. Il sam mislio da su jednostavni. Mravi, skakavci, kišne gliste...”

Očekivala je još riječi, ali od njenog najboljeg prijatelja nije stiglo dopunsko objašnjenje. Odrazivši se s grane, savio se prema koljenima uz gromoglasan mijauk i uronio u zelenac.

*

Erol je stišao radio u svom autu, odakle su od ranog jutra treštali *R & B* i reperske nabraljice. Ko nije drijemao u kamp-kućici ili preživao nadomak Une, odabrao je drugi vid mirovanja. Šefik je zurio u priobalnu vegetaciju: mreškanje rijeke odražavalo se na krošnjama. Nakon dužeg gledanja, ti odsjaji su počinjali ličiti na jaknu od čudesnog materijala, na cvjetnjak, kožu jaguara, verižasti viteški oklop... Amerikanac se izležavao na visećoj mreži razapetoj između dva drveta. Ležaljka je jedva podnosila njegovu kilažu, dva mlada stabla su se povila jedno prema drugom, kao da se dogovore šta će poduzeti. Da su Erol i neki njegovi gosti raspolagali s više mentalne energije,

sigurno bi učinili da svi izletnici, od Račića do Ripča, postignu blaženu nepomičnost. Umirili bi i šume Lohovskih brda koje su se talasale pod udarima prgavog vjetra.

Ali pojava poznate prilike naruši mir. Ovaj put Erolov komšija je stigao pješice, stazom što krivuda duž rijeke. Oko njega je skakutao bijeli pas: htio je da se domogne onoga što se sjajilo u mladićevoj šaci. Tim nečim momak je mahao kao zastavom. Ne zadugo: čim je na Mirelinom licu pročitao znakove gađenja, postidio se. I ona plavokosa mlada majka gledala ga je s prijekorom. Sirovu ribu s odgriženim stomakom, nađenu bogtepitaj gdje, bacio je daleko od sebe. Pas je otrčao za njom i lako je našao, međutim ustezao se da zagriže. Strašljivo se osvrtao, morao se uvjeriti da ga niko ne ugrožava. Tek onda je hrsnuo svoje prvomajsko sljedovanje. To što mu je njuška bila vučja nije govorilo ništa o njegovoj naravi. Isprepadan, stidljiv, mutav, ničiji, imao je običaj da se mota oko ljudi ili motri na njih izdaleka, s čežnjom. Dovoljno je bilo da začuje tiho “mrš!” i povukao bi se bez oklijevanja.

Momak se opet nametnuo društvu zabavljajući ga infantilnošću. Čak se činilo da mu imponuje što ga zadirkuju. U nastupu samopouzdanja, osmjelio se da Sunčici, Mireli i mladoj majci odgoneta nacionalnost na osnovu fizionomije. “Ti si Hrvatica”, nagađao je, “a ti Muslimanka...” Odbijale su da mu otkriju tačne odgovore, bio im je užitak da ga drže u nedoumici. A i da kažu šta su, etničko sortiranje, kruto kakvo jeste, prizvalo bi teme iz pakla.

Negdje u to vrijeme, plavokosa supruga najavi da će s porodicom uskoro kući, na šta mladić, simulirajući da drhti od straha, više puta ponovi da joj je pametno što ide sad jer... treba se čuvati mraka, pogotovo poslije ponoći. Onda je, kao za sebe, profufljao: “Ja se bojim vampirica.”

Ona je šutila.

“Šta, ti ne vjeruješ da vampiri postoje?”

Odrično je odmahнула glavom.

“Vampiri! Oni skoče na tebe i sišu ti krv. Zato narod kaže da ti neko ‘pije krv’. To je *simbolski*. Ti misliš da oni ne postoje? Nješto mi tu...” Smrknuo se i ušutio. Ustvrdio je zatim da ih s vremena na vrijeme vidi, da u njegovoj sobi u ormaru živi ne jedna, nego dvije vampirice i da se ne usuđuje otvoriti ormar zato što bi mu isisale krv.

“Pa kako izgledaju te tvoje vampirice?” prekinu ga plavuša.

Mirela je dlanom nemirno šarala po stolu. “On me straši”, šapnula joj je. “Nemoj ga ispitivati, boga ti.”

“Imaju haljine duge, bijele, ko čaršaf. Posjećuju me noću. Uuuu, neću da pričam o njima.” Ispod pljosnatog nosa sijevnu osmijeh. Otkrio se red zdravih zuba, razdvojenih kao zupci češlja.

Tad se umiješa Erol pitajući ga kako njeguje zube i ima li žena u njegovom životu. Mladić mu je spremno odgovarao, što je bio samo povod da se razbrblja o nekim svojim fiksacijama i fobijama. Sunčica se nadovezala na njih, a on nije mogao dugo da je sluša, začepio je uši, ustao i ushodao se oko stola. Potom je opet sjeo i uključio se u razgovor. Na ogradu imanja nalaktio se postariji čovjek u društvu žene istih godina. Slušao ih je kako ćaskaju. “Jel vam dosadan?” dobaci.

“Nije. Neka ga s nama.” Ton koji je Erol upotrijebio bio je naglašeno familijaran, kakav se često čuje u međukomšijskim dovikivanjima. A o mladićevom ocu i majci znao je tek ponešto: da su izbjeglice iz Bosanske Dubice, da rade u Njemačkoj, u Novom Ulmu, gdje je i njihov jedinac zarađivao vozeći kosilicu.

Vedra lica, čovjek se čudio kako to da nisu ispekli janje.

“Biće drugi put, komšo!” nasmija se Erol, lijen da bude dosjetljiviji.

Gastarbajter umorno reče: “Hajde, sine, kući”, i produži sa suprugom u šetnju.

Kako su se roditelji gubili iz vidika, momak se povlačio u sebe. Nije više zucnuo ni riječi. U hvativši zgodan trenutak, iskrao se iz društva. U narednim minutama patrolirao je oko parkiranih automobila. Razgledao ih je naoko radoznao: bračni par se ukrcavao s djecom u mali auto. Mladić je propustio da se oprost s njima. U to vrijeme obilazio je cokol buduće Erolove (bespravne) vikendice, strogog hoda, s rukama na leđima, kao građevinski inspektor. Iznenada je zabrzao livadom. Trebalo mu je nekoliko trenutaka da klisne s imanja.

Mirela ga je cijelo vrijeme posmatrala. “Jesi li ti vidio šta je on uradio?” kazala je Selveru. “Zašto je otišao do auta, šta misliš? Zašto se pravio da ga zanimaju? Nije se odmah odazvao na očev poziv. Znaš li zašto? Zato što nije htio da mi pomislimo da se povinuje ocu. Da mu se povinuje bez pogovora.”

“Da.” Otpivši gutljaj piva, Selver frknu. Progovorio je kroz nekoliko sekundi. Prenio joj je ono što mu je Erol ispričao za momka. Otac je oženio sina za curu iz Konjodora, ali čim je shvatila za koga je pošla, nevjesta je pobjegla roditeljima i razvela se. Momak se pravdao da je toj njegovoj mladoj ama baš sve smetalo, kao što su dlake od brijanja po lavabou, pa ga je zato napustila.

“Ja ne vjerujem da se uopšte ženio”, reče Mirela. “Nema veze... Primijetila sam da voli evocirati scene iz filmova strave i užasa. Kaže: ‘U jednom filmu mužu dosadio brak i on nož pa hop ženi u leđa.’ Grozno. Sunčici je upao u riječ dok je prepričavala onaj vampirski film. Izgleda da ne podnosi tu vrstu horora. Bilo mu strašno slušati. ‘Prestani, nemoj o tome!’ Začepio uši. Moli je, a lice mu i dalje veselo. Od toga sam se

naježila: boji se, a veseo. Napravio je krug oko stola da se smiri. A i ono kad se žalio da ga noću napadaju vampirice... Zar nije simptomatično da su to vampirice, a ne vampiri?”

Selver je iskapio ko zna koju flašu po redu. “Ne mogu više da razmišljam.” Ustao je da prohoda.

“Zašto piješ toliko?”

“Pa praznik je, Miki.”